

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temvrentiæ
Malo, Eivsque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XI. Temulentia nationes integras, Regna, Respublicas, populos vrbes
deleuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

pollent. temulentia inuexerit, quàm multi temulento ipsorum exemplo, atq; opera, à sobrietatis studio auulsi, atq; in omne vitium & flagitium præcipites acti sint. Lachrymis id potius deplorare, quàm verbis explicare lubet. Gradum istic sistimus ad alia transituri.

CAPVT XI.

Temulentia nationes integras, Regna, Respublicas, populosas vrbes delouit.

Ventum est ad commune bonum, quod ciuili politia constituitur, cui quantum ab Ebrietate damni, nunquam non illatum, Senecam audi.

*Lib. 12.
Epist. 84.*

Cogita, ait ille, quas clades ediderit publica Ebrietas; hæc acerrimas gentes bellicosissimasque hostib. tradidit; Hæc multorum annorum pertinacia, bello defensa mania, patrefecit; hæc contumacissimos & iugum recusantes, in alienum redegit arbitrium: Inuictos enim acie, mero domuit.

*Serm. 231.
de Temp.
qui est 1. de
Ebriet.*

Et sanctus Augustinus: Innumerabiles iugum dominationis diu recusantes, vinolentia in alienum redegit arbitrium. Et post pauca: Quamplurimæ vrbes diu obsessæ, nec captæ, custodibus somno, vinoque sepultis, ab hostibus patrefactæ sunt, & incendiis concremata? Quàm multa ciuium communitates, stabili diu firmitate consistentes, ab hac vna inimica deiectæ sunt? Et

Vinolentia promptissimè in Reipub. perniciem laborat.

fanè itares habet. vorago, scopulus ac bustum Reipublicarum, est Ebrietas. Vbi ea viget, vbi Bacchus imperium obtinet, vbi vino plus satis indulgetur, & genio, animas inertis ocio diffluere, militare robur enertuari, consiliorum promptitudinem obscurari, omne vitium pullulare, libidinem omnem enasci, & quidquid ad publicæ rei momentaneam euersionem iuuat, prodire necessum est.

Hoc

Hoc ipsum, quasi è specula prospectasse, impium Mahumetem, Lazarus Sorantius, in Ottomanno suo scribit. Quod is enim in Alcorano, sectæ suæ complicibus, Turcis, vini usum tam seuerè interdixit, causam videri sibi; Nam cum voluerit legem suam vi & armis, non rationibus defendi; cum vxorum verò multitudine, quibus ipsi ad concessam libidinem vtuntur, militare robur egre seruari posse, vini usu præsertim accedente, solertissimè providebat Mahumetes. quod ergò Venereæ laxauerat licentiæ, Baccho subtractum voluit ac negatum, vt sobrietate, quæ natura sua militarem gignit fortitudinem, quod Venereæ perdunt illecebræ vicissim compensetur. Affirmat idem author; nec dubiū quin verissimè, nam plurimis inter Turcas annis vixit, eos à multo iam tempore cœpisse supra modum effeminari, quod legis suæ limites egressi, generosa vina in delitiis habent. Confirmat id ipsum, quod præcedenti anno Sultanum Mahumetem, modernum Turcarum Tyrannum, capitali pœna proposita, eam ob causam, vini usum denuò sustulisse, compertum est.

Respublicas itaq; cum Temulentia diu stare non posse, si vel vnico probatum cupitis exemplo: Quid Assyriorum Regem vltimum Sardanapalum, & vita & Regno priuauit? Quid ipsam Assyriorum Monarchiam destruxit, & ad Medos transtulit? Annon perditam Sardanapali Regis temulentia? hac enim ita corruptus erat, Iustini verba loquor: vt Arabus eum inuenerit inter scortorum greges, purpuram colorentem, & muliebri habitu, cum mollitia corporis & lasciua oculorum, omnes fœminas anteiret, pensa inter virgines partientem, quibus visis, indignatus Ar-

C 3

Parte i.
nu. 38.
Turci cup
vetitum
vinum.

Mahumet
is soler
tia.

Sorantius
eodem lo
co.

Exersio
Regnorū:

Sardana
pali effe
minatus a
nimus.

Iustin. li. i.
Fulgos. lib.
19. cap. 1.

Guido Bi
turic. &
alii.

baetus, tali femina, tantum virorum subiectum, tractantique lanam, ferrum & arma portantes, parere, progressus ad socios suos quid viderit refert: Negat se ei parere posse, qui se feminam malit, quam virum; Fit igitur coniuratio; bellum Sardanapalo infertur. quo ille audito, non ut vir, regnum defensurus, sed ut metu mortis mulieres solent, primò latebras circumspicit; mox deinde cum paucis & incompositis in bellum progreditur, victus in Regiam se recipit, & extructa pyra, se & diuitias in incendium mittit, hoc solo imitatus virum. atq; hæc Iustini verbis.

Germanice nationis
bellicum
robur Te-
mulentia
eneruatū.

At exoticum hoc, ac peregrinum est exemplum, ais. vicina velim & nostra. age. quod luculentius aliud huius rei Argumentum cupias, quàm familiare, quàm domesticum? vel ipsa nobis, ad probandum, sufficiat Germania nostra, olim quàm bellica fortitudine celebris? quàm inuicta quàm insuperabilis? quantò exteris nationibus terrori? tam clara priscis illis temporibus, cum sobrietatem necdum in exilium, super & Garamantos & Indos relegauerat, tamq; potens armorum gloria passim habebatur, ut nullum vbius gentium, secundo Marte geri bellum, nullam expugnari arcem aut ciuitatem, nullam parari victoriam, nullum ex hostibus Trophæum reportari posse, existimarent, vbi Germanorum præsidis non adiuti forent. At nunc iacent omnia. armorum gloria periit, bellica fortitudo elanguit, omne robur militare extinctum est. quid causæ?

*Arce sedet Bacchus, friget contemptus Apollo,
Hic nihil est aliud VIVERE, quàm BIBERE.*

Synan Bassa
saludens
Germani-

Quam nationis nostræ Intemperantiam, ludere volens & arguere, Synan ille Bassa, qui proditione Comi-

Comitis Hardecij, Iauarinum cæpit, triumphans *cam nationem.*
 Constantinopolim reuertens, onustos currus rha-
 dasque captiuos Christianis, ante se agebat; quorum
 alij prægrædia vitra cantharosq; , alij chartas aleato-
 rias, protensis gestare manibus cogebantur, in dede-
 cus nostrum; quasi ludendo ac potitando, nostrates
 inexpugnabilē illam munitionem amississent. Vah,
 rabiosi canes illi, sic Germanis nobis, germanis in-
 quam, olim tanta fortitudine, tantaq; armorum glo-
 ria conspicuis, illudant? Quin ergo omni luxu de-
 posito, ad auitæ sobrietatis recuperandam lau-
 dem, omne studium conferimus, ô generosi Ger-
 mani?

Vinum & olim bibitum fuit, non sic verò pru-
 dentissimi, sapientissimè suam Rempub. gerentes
 Spartani, vinum vt nos, bibebant; quorum vnus Le-
 ontychidas, è numero viginti octo procerum, quos
 penes rei summa erat, interrogatus cur tam parcè ac
 sobriè vino vterentur. *Vt pro nobis contra inimicos
 consultare possimus; falsissimè notans, vbi vinofi ad
 Reipublicæ gubernacula sedeant, eam faciliè pessum
 ire. Non sic illi, de quibus hæc Cæsar. Ab eo loco in
 fines Ambianorū peruenit, qui se suaq; omnia sine mora
 dederunt. Eorum fines Neruij attingebant, quorum de
 natura moribusque Cæsar cum quæreret, sic reperiebat:
 Nullum aditum esse ad eos mercatoribus; nihil pati vini,
 reliquarumq; rerum ad luxuriam pertinentium inferri,
 quod his rebus elanguescere animos, & euerti bonum
 publicum existimarent. Nouerant scilicet peritissimi
 rerum æstimatores, vbi temulentia locus est,
 faciliè omnia Iuris, æquitatis honestatisque repa-
 gula perfringi, seditionis flabello omnium tran-
 quillitatem ac pacem, imperuoso quasi turbine
 concuti, omnesque prorsus ciuium fortunas
 deuici,*

*Brusæ.
 lib. 1. c. 19.
 Erasim.
 Apoph. l. 1.*

*Lib. 2. de
 bello Gal-
 lico nō pro-
 cul à capi-
 te.*

deiici, ac totam Rempublicam ad excidium funestissimum labefactari, & integerrimas demum, hoc desperato malo prouincias ita confici, vt elanguescente virtutum disciplina, sanari amplius non possint.

Vrbes temulentia evertit. Lib. 5 de vita Alexandri,

Nec vrbibus quoque, muris, vallo, ac fossis munitissimè cinctis, pepercit ebrietas. Auctor est Q. Curtius, Alexandrum Magnum more suo temulentum, atq; vberi vino madidum, suasu Thaidis cuiusdam procacissimæ meretricis, clarissimam illam, ac nobilissimam Orientis vrbem, Persepolim à Persis dictam, ferro ac flammis destructam, solo equalse. Vt illas taceam quæ dum ciues cuticulam curantes, genio vacarent, ab hostibus, primo impetu ex insidiis captæ, expugnata, diruta ac vastata sunt. Cuius rei perillustria quædam exempla, in Belgio, tulit hæc ætas nostra; quæ cum iactata passim sint, non arbitror hîc enumeranda.

CAPVT XII.

Temulentia Exercitus instructissimam propè parta victoria protriti.

QVot verò armatas cohortes, victoriam de hostibus reportatam integra, vt aiunt, iam iam manu prensantes, non solùm hæc lues deceptit, quin etiam, paucorum sobriorum opera, ad internecionem deleuit? Clarissima huius rei exempla tot sunt numero, vt principium quàm finem in recensendo facilius inuenias.

3. Reg. 10.

Narrat sacra Regum historia, Benadadum Syriæ Regem potentissimum, omni exercitus robore coadunato, cum aliis triginta duobus Regibus, in belli societatem coassumptis, numerofo peditum, equitum, ac falcatorum curruum apparatu, Samaria m